

El 50 de la UAF

>>> Una exposició d'aniversari

Organitza:

Col·labora:

Valls, l'origen de tot

La Unió Anelles de la Flama es funda com a entitat el mes de maig de 1972, però la seva gestació comença molt abans. A finals dels anys seixanta i al tombant dels setanta, Valls és una ciutat erma pel que fa a cultura popular. La Guerra Civil i les dècades de dura la dictadura franquista havien anat esvaint moltes de les tradicions i representacions culturals que la ciutat havia mantingut fins a principis del segle XX. Els castells, com a màxim exponent d'exportació de la cultura vallenc, i els gegants, els nans i l'Àliga, com a figures municipals, eren els únics elements que havien sobreviscut en la segona meitat de segle. Això, i les sardanes, que tímidament s'anaven obrint camí.

A finals dels anys seixanta, Valls tenia la sort de comptar amb diverses colles sardanistes. Una d'elles era Esclat de Joventut (aleshores integrada a la Societat Coral Aroma Vallenca); també en aquesta mateixa època sorgí la secció coneguda com a Foment de la Sardana, nascuda amb la voluntat d'impulsar el fet sardanista i les audicions de sardanes a la ciutat. Amb totes aquestes iniciatives, el moviment sardanista vallenc va anar agafant puixança, i ja el 1970 debutà una segona colla, encara vinculada a la societat coral, que prengué el nom de Rebrots de Joventut. Van començar-se també a impartir cursets de sardanes infantils, a partir dels quals van formar-se també colles infantil, com ara Ocells del Bosc i Petits Vallengs. La sardana prenia força a la ciutat.

Tot just un any després, el 1971, arriba un dels moments culminants de la colla que seria l'embrió de la futura Unió Anelles de la Flama. Rebrots de Joventut i Petits Vallengs s'escindeixen

definitivament de la matriu, Esclat de Joventut, per establir-se de manera plenament independent i autònoma. I les novetats no s'aturen: amb menys d'un any de diferència, també presenten l'anella juvenil Dansaires de l'Alt Camp en les competicions sardanistes, com a resultat de l'aposta clara que havia fet la colla pel planter més jove. I d'aquesta manera, mica en mica, l'activitat frenètica de la colla per al món de la sardana va anar creixent. Fins al dia 28 de maig de 1972, en què les tres anelles (Petits Vallengs, Dansaires de l'Alt Camp i Rebrots de Joventut) s'uneixen definitivament amb el Foment de la Sardana sota la forma d'una nova entitat: la Unió Anelles de la Flama.

Comença aleshores el bagatge d'una entitat que des del primer moment tindrà clara la seva vocació: la recuperació, difusió i divulgació de la cultura popular del nostre país. Primer, i de manera molt ferma, en el camp de les sardanes, i posteriorment també en molts altres vessants relacionats amb les festes vallengs. La flama de la cultura popular i tradicional catalana es torna a encendre a Valls.

Ballada de sardanes a l'Estadi del Vilar durant les Festes Decennals de 1971

Un grup de socis sobre els terrenys on s'edificaria l'actual local social de l'entitat l'any 1985

Els Gegants i els Nans de la Ciutat participant en les Festes Decennals de 1961

Diverses de les portades que ha tingut la revista de l'entitat en les seves diferents etapes.

La flama

I així ho demostra també el logotip de l'entitat, que des dels seus inicis ha mantingut com a element destacat i prioritari aquesta flama. Primer, com a escut de la colla fundadora Rebrotos de Joventut, i posteriorment com a imatge de la UAF en totes les seves etapes. De tal manera és significativa, que la insígnia de la flama d'or s'ha convertit en la màxima distinció que pot rebre una persona per part de l'entitat, com a condecoració en agraïment per la seva dedicació a l'entitat, o bé per la seva contribució al món de la cultura popular vallenca.

La revista

Tot aquest trajecte de 50 anys ha quedat documentat en les diverses etapes de la revista de l'entitat: des de 1975, i sota noms i formats diferents (*Valls Sardanista*, *Valls Folklorica* i l'actual *Sempre*), la Unió Anelles de la Flama ha tingut clara la necessitat de crear un mitjà per informar afiliats i simpatitzants sobre les activitats que es realitzen, així com per deixar constància de l'evolució i el creixement de l'entitat. Un retrat de cada època i de les seves inquietuds culturals i socials: temes de cultura general, cròniques d'actes locals i nacionals, articles d'opinió i fins nocions d'escriptura del català per recuperar tot el terreny que durant anys havia estat prohibit han figurat entre les pàgines de la revista.

Evolució dels logotips que ha tingut l'entitat des dels seus inicis fins a l'actualitat.

Una manera de fer

La Unió Anelles de la Flama és reconeguda arreu com una entitat cultural única i singular al país per la seva enorme tasca en la recuperació del patrimoni festiu vallenc. Aquest bagatge l'ha convertida en una entitat de referència en el terreny de la cultura popular i tradicional de Catalunya.

L'esperit fundacional de la UAF estava eminentment lligat al món sardanista. Tanmateix, a partir de la fi de la dictadura franquista, van començar a sorgir moviments que propugnaven la recuperació de la identitat nacional a partir de la cultura popular i tradicional, la cultura més arrelada en el si de cada població i que havia sigut aniquilada per la repressió. En aquest moment, la UAF va entendre que calia posar la mirada més enllà i va veure l'ocasió de créixer com a entitat cultural més enllà de la sardana.

Les Festes Decennals de la Mare de Déu de la Candela de 1981 van brindar l'oportunitat a la Unió Anelles de la Flama per fer aquest pas. En aquell desenari, el primer en democràcia des de 1939, la Comissió de Festes va oferir a la UAF la possibilitat d'assumir el repte de recuperar el ball de la Primera, una dansa autòctona de la ciutat que feia ja uns anys que no es veia al carrer. L'entitat va recollir amb entusiasme la proposta, potser sense ser conscient de tot el que significaria en l'esdevenir de l'entitat. De fet, aquest projecte propiciaria el cop de timó indispensable per portar l'entitat cap al que és la UAF avui en dia.

L'èxit d'aquesta experiència va obrir les portes a apostar definitivament per emprendre el projecte de recuperació del

seguici històric de la ciutat, a partir de les documentacions i els materials que han arribat als nostres dies. Així, l'any 1985 esdevingué un punt de partida especialment prolífic amb la reintroducció del ball de Gitanes, el ball de Diables i el Drac de Valls, amb la ja mítica imatge de la bèstia descendint amb l'ajuda de cordes fins al pati del claustre de Sant Roc. Les dècades posteriors veurien renéixer la totalitat de bèsties documentades, algunes de les danses recollides o l'entrada al Seguici d'elements de nova creació com el Lleó. També ha tingut un paper clau en la creació del seguici petit, amb la creació de les versions infantils del Seguici Cerimonial. A més, a banda dels elements propis de l'entitat, la UAF també s'ha convertit en la responsable de fer ballar les peces municipals.

Però la tasca de la Unió Anelles de la Flama no s'ha limitat en recuperar el que ja existia, sinó que també ha volgut fer les seves aportacions a la festa, de nova tradició, amb el segell propi de la UAF. El gegant del Calçot, la Vella Quaresma o la imatgeria de Carnaval s'han consolidat com uns protagonistes més de les seves respectives celebracions.

Amb el pas dels anys, l'activitat de l'entitat al llarg de l'any ha acabat transcendent els moments que per idiosincràsia li són propis com la Festa Major de Sant Joan, Corpus, la Fira de Santa Úrsula o les Festes Decennals de la Mare de Déu de la Candela. Carnaval, Sant Jordi o, des de la recuperació de la Neulada, Nadal, s'han convertit en festes que no podrien ser enteses a la ciutat sense la participació de l'entitat. La Unió Anelles de la Flama s'ha convertit, així, en un dels puntals culturals indiscutibles del territori tenint presència en la gran majoria de celebracions del cicle festiu anual.

I també una manera de ser

Tal vegada un dels conceptes que més i millor descriu la Unió Anelles de la Flama és la convicció que res no és impossible i la decisió ferma d'assolir les seves fites, per difícils o inacessibles que semblin.

Amb l'esperit dels pioners que van a buscar noves terres amb la seguretat que seran fèrtils, els membres fundadors de la UAF tenien una cosa clara: la tenacitat per treballar pel món de les sardanes i pel món de la cultura popular acabaria donant els seus fruits, tard o d'hora. Tanmateix, poc s'imaginaven aquell llunyà dia de maig de 1972 que estaven fundant una entitat que acabaria sent absolutament troncal en el món cultural de la ciutat, i pràcticament única al país per la seva magnitud, pel seu abast i per la quantitat d'àmbits en què ha aconseguit obrir-se pas.

I és que la UAF i els seus membres, com es diu popularment, són capaços de fer tots els papers de l'auca. Tant fa que siguin les ocasions més solemnes (com ara les representacions de la Moixiganga dins l'església per la festa de la Mare de Déu de la Candela o la balladeta de l'àliga davant la relíquia de Sant Joan per la nit de Completes) com les iniciatives més esbojarrades i delirants (com la recuperació del Moixó Foguer per al Carnaval, una persona despallada, untada de mel i emplomada com si fos una bèstia exòtica); sigui quina sigui l'ocasió, la capacitat camaleònica dels nostres grups és una constant.

El local social de la UAF n'ha vist de tots colors: obres de teatre i representacions de tota mena (liderades pel grup de teatre propi, en Trespunt), concursos de truites i de paelles, festes de final de temporada, audicions, concerts o els mítics carnivals de l'entitat que ho trastocaven tot, amb disfresses i ambientacions espectaculars. Des dels seus inicis, ha estat el punt de trobada i base d'operacions dels membres de la UAF per preparar tot allò que després ompliria places i carrers de festa i llarg d'aquests 50 anys. Aquí s'han ideat i preparat les celebracions més originals imaginables per a la Final del Concurs de Colles Sardanistes de Valls (hem creat robots que

L'espectacle Danses del Corpus, presentat l'any 1994 per l'Esbart Ciutat de Valls

parlaven, personatges pel grup d'animació All i Oli... fins i tot hem fet baixar un dinosaure volant fins al mig del Pati!). Aquí s'ha gestat també la creació del bestiari infantil: l'ou del Drac Petit, el naixement de l'Ós petit o l'embaràs de la Mulassa, transportada amunt i avall amb una limusina rosa (elegant, com ella!) durant el període de gestació.

Aquest sentit de comunitat, en què els membres de totes les diferents colles convergeixen en un mateix lloc i amb una mateixa finalitat, queda palesa especialment en el ball del Bou Tradicional de Valls, estrenat el 2012. En la part final, la música s'alenteix i els balladors afluïxen el ritme uns segons: és l'avís perquè tots els membres de la UAF, a l'uníson, vagin a aixecar la figura per fer les darreres voltes triomfals, tots junts i convidant-hi la resta de públic, amb la bèstia elevada. Sempre amb el mateix objectiu: l'esforç comú per assolir els reptes.

Aquest tarannà també es demostra en la Pujada de la Mulassa a Miramar, un dels actes propis més estimats pels membres de l'entitat, en què es van fent relleus per dur la més guapa des de davant del local social fins al cim de Miramar, en un recorregut de diversos quilòmetres que la UAF emprèn cada any, faci fred, vent o fins i tot nevi. L'esforç col·lectiu, un cop més, ens fa assolir l'impensable. Perquè la pujada pot ser costeruda, però les colles de l'entitat sempre arriben al cim.

UAF, una cronologia

Fer una tria d'uns moments concrets per sobre d'uns altres en 50 anys d'història és complicat. Sempre hi ha èpoques, moments i imatges que queden marcades en la retina de cadascú,

ballador, membre o espectador, que li confereixen una rellevància especial en el seu relat personal. Aquí, hem intentat recopilar alguns d'aquests instants en aquesta cronologia d'efemèrides rellevants de l'entitat. Els nostres primers 50 anys d'història resumits en una línia temporal, neta, definida i constant.

1972 Fundació de la Unió Anelles de la Flama.

1976 Inici de la primera època de la revista Sempre.

1981 Recuperació del ball de la Primera.

1982 10è aniversari de l'entitat.

1983 La UAF es fa càrrec del ball de Nans de Valls.

1985 Recuperació del Drac, del ball de Diables i del ball de Gitanes de Valls. + Creació del Grup d'Animació All i Oli i inici del grup de grallers.

1986 Inauguració de l'actual local social.

1987 Recuperació de la Mulassa de Valls. + Inici de la segona època de la revista Sempre + Creació de la Geganta de la Vella Quaresma.

1989 Creació del Gegant del Calçot. + La UAF rep el premi d'Entitat Modèlica de Catalunya en el camp de la cultura popular i tradicional.

1990 Creació del Drac petit i el ball de Diables infantil de Valls.

1991 Recuperació del ball de la Moixiganga de Valls. + Recuperació dels

aligons de l'Àliga de la Ciutat. + Primera pujada de la Mulassa a Miramar. + La colla sardanista Bell Esplai és proclamada, per primera vegada, campiona de Catalunya en categoria Infantil.

1992 20è aniversari de l'entitat. + La UAF es fa càrrec dels Gegants de la Ciutat de Valls.

1995 La colla sardanista Bell Esplai és proclamada, per primera vegada, campiona de Catalunya en categoria Juvenil.

1997 25è aniversari de l'entitat. + Creació dels gegants del Grup d'Animació.

1999 Recuperació de l'Ós de Valls i de la colla de trabucaires.

2000 Creació de la Mulassa petita de Valls.

2002 30è aniversari de l'entitat.

2006 Creació del ball de Gitanes infantil de Valls.

2008 Creació de l'Ós petit de Valls.

2009 Remodelació de l'Ós de Valls.

2010 La UAF es fa càrrec de l'Àliga de la Ciutat de Valls

2011 Creació del Lleó de Valls.

2012 40è aniversari de l'entitat. + Recuperació del Bou Tradicional de Valls. + Creació de la parella de gegants de l'entitat

2016 Recuperació Moixó Foguer i inici del projecte de Carnaval amb la creació de l'Àliga de Carnaval. + Impuls de l'Àliga de la Ciutat Petita.

2017 Creació de la Geganta de Carnaval.

2018 Creació del Gegant de Carnaval.

2019 Creació de la Mulassa de Carnaval. + Inici de la tercera època de la revista Sempre.

2020 Recuperació de la Neulada de Nadal a l'església de Sant Joan de Valls. + Inici del cicle acadèmic Valls Folklorica. + Creació del Bou de Carnaval.

2021 50è Concurs de Colles Sardanistes de Valls.

2022 50è aniversari de l'entitat. + Recuperació del ball de Cavallets de Valls.

Fotografies de germanor

Les fotografies de germanor són un dels símbols de la Unió Anelles de la Flama a través del pas dels anys. Des dels seus inicis, de manera periòdica, s'ha volgut immortalitzar el què i el qui forma part de la família de l'entitat en diferents moments de les darreres cinc dècades. Així, aquestes imatges han esdevingut el millor testimoni visual de l'evolució de la UAF al llarg de la seva trajectòria, tant pel que fa al nombre de socis i sòcies com d'elements festius i activitats incorporats. Aquest llegat fotogràfic ens permet resseguir perfectament la crescuda social, cultural i també comunitària que hem experimentat des de 1972.

La fotografia de germanor és un dels moments més destacats dels aniversaris de l'entitat. Des de la seva fundació, cada vegada que celebrem un aniversari rodó es busca un indret atractiu i espaiós per immortalitzar aquesta efemèride i retratar el present de l'entitat en aquell moment. Els jardins de la residència Alt Camp, el pati de l'escola Mare de Déu de la Candela o la plaça del Blat han estat alguns dels racons que han acollit aquesta instantània. Aquest any 2022, amb motiu del 50è aniversari fundacional de l'entitat, tornarem a fotografiar la família de la Unió Anelles de la Flama. Quin lloc ens acollirà, aquesta vegada?

Fotografia de germanor a principis dels anys 90

Fotografia de germanor de l'any 2002

Fotografia de germanor de l'any 2012

**Unió Anelles
de la Flama**

50è ANIVERSARI